

Bijeenkomst van de gemeenteraad
Dinsdag 7 juli 2020, 18.00 uur

Te behandelen zaken:

- 1. Opening, vaststellen agenda en mededelingen**
- 2. Jaarrekening 2019**

Aanwezig: mevrouw Penn-te Strake (burgemeester), de heer Jutten (waarnemend griffier), de wethouders mevrouw Heijnen en de heren Aarts, Janssen, Jongen en Krabbendam, en 14 leden van de raad.

Verslaglegging: Het Notuleercentrum

1. Opening, vaststellen agenda en mededelingen

De voorzitter opent de bijeenkomst om 18.00 uur en heet alle aanwezigen van harte welkom. Er is een bericht van verhindering ontvangen van de heer Gorren van SAB. Bij deze bijeenkomst over de jaarrekening 2019 is voor iedere fractie een woordvoerder aangewezen. Besluitvorming over de stukken vindt plaats tijdens de raadsvergadering op 8 juli. De prebegroting wordt pas op 1 september besproken. Voorafgaand aan deze bijeenkomst zijn schriftelijke vragen gesteld en hebben drie informatierondes plaatsgevonden. De voorzitter herhaalt de afspraken in verband met coronapreventie.

De agenda wordt aldus vastgesteld.

2. Jaarrekening 2019

Eerste termijn

CDA (Peeters) vindt dat de jaarrekening een goed beeld geeft van de financiële situatie van de gemeente, en daarmee ook van het structureel niet in control zijn in het sociale domein. De gemeentelijke organisatie is evenmin op orde. Dat leidt tot een negatief resultaat van circa € 3,5 miljoen over 2019. In het proces viel op dat bij verstrekking van de bestuursrapportage over 2019 nog werd gestreefd naar een nulresultaat, terwijl nu een negatief saldo wordt gepresenteerd. De accountantsverklaring en de jaarrekening zelf kwamen erg laat, wat geen goede indruk geeft van de interne organisatie. De gemeentelijke structurele baten en lasten komen per saldo uit op -€ 7,9 miljoen. Dat baart het CDA zorgen voor de toekomst. Positief is de fractie over de herijking van de onderwijshuisvesting voor het primair onderwijs in 2019, het opstellen van een stevige economische agenda, investeringen in het MECC en de Muziekgieterij, het handhavingsbeleid en de herontwikkeling van het Landbouwbelang. Daarmee zijn de doelen uit de begroting behaald.

SPM (Steijns) kwalificeert de jaarrekening als een goed leesbaar en transparant document en geeft daarvoor complimenten. De oorzaken van het negatieve resultaat van € 3,5 miljoen zijn duidelijk. De raad heeft al uitvoerig stilgestaan bij de problemen binnen het sociale domein. Daarnaast komt het resultaat mede voort uit de ontwikkeling van de algemene uitkering. De gerezen problemen moeten binnen de bedrijfsvoering worden aangepakt, onder andere gezien de stand van het eigen vermogen van de gemeente. Voorgesteld wordt om het nadelige resultaat te onttrekken aan de algemene reserve, dat daarmee op een kritiek niveau uitkomt. SPM zal te zijner tijd met een motie komen over de minimale omvang van deze reserve. Ze zal het college verzoeken om uitgebreid in kaart te brengen of bestemmingsreserves eventueel kunnen worden ingezet als dekkingsmiddel, structureel of anderszins. Inkomsten uit rioolheffing en reinigingsrechten moeten kostendekkend zijn, zo heeft de raad uitgesproken. Er blijkt echter sprake van een overschot. Over de wijze waarop met deze inkomsten moet worden omgegaan bereidt SPM eveneens een motie voor.

SPM is akkoord met de voorstellen onder beslispunt 1, 2, 3 en 4. Bij punten 5 en 6 wordt voorgesteld om kennis te nemen van een aantal stukken. Deze hoeven wat betreft SPM niet als beslispunten te worden vermeld.

GroenLinks (Korsten) vindt dat jaarrekening en accountantsverklaring lang op zich hebben laten wachten. Aanvankelijk was sprake van een nulprognose en daarna werden telkens verschillende negatieve saldi verwacht. Het resultaat van de jaarrekening ten opzichte van de begroting valt niet eens heel erg tegen. GroenLinks ziet geen reden tot twijfel aan het goedkeurende oordeel van de commissie Begroting en Verantwoording en de accountant. Wel blijft de informatievoorziening over het sociale domein verwarrend en te weinig transparant. Al bij de bespreking van de begroting voor 2020 was duidelijk dat de gemeente te weinig grip had op de uitgaven in het sociale domein. In een motie die bij die bespreking werd ingediend werd het college gevraagd diverse acties te ondernemen. Naar aanleiding van de recente bespreking van het KPMG-rapport op 27 mei zijn opnieuw diverse maatregelen getroffen. GroenLinks is benieuwd naar de resultaten daarvan. Het bouwen van een toekomstbestendig sociaal domein zal de grootste uitdaging voor de nieuwe begroting worden.

In de motie die in november 2019 werd aangenomen, werd ook gevraagd om succesvolle innovaties in het sociale domein in kaart te brengen. Die zijn er in Maastricht volop en ze kunnen deels een oplossing vormen voor de problemen in het sociale domein. Ze moeten dan ook worden meegenomen in bezuinigingsplannen voor 2020. Armoedebestrijding, cultuur, groen en klimaat mogen in ieder geval niet lijden onder nieuwe bezuinigingsvoorstellen. Landelijk beleid is voor een groot deel debet aan tekorten in het sociale domein, zodat vanuit het Rijk ook oplossingen zouden moeten worden aangereikt.

D66 (Pas) geeft complimenten aan college en ambtenaren voor het beantwoorden van alle vragen over de jaarrekening. 2019 was een jaar van veel veranderingen en verschuivingen, ook binnen de fractie van D66. Maastricht kreeg onder meer een internationaal busstation, de Vlam van Minckelers, werd tweede in de verkiezing als locatie voor het Songfestival, en de raad voerde een spionagedebat. Het 'oude normaal' wordt erg gemist, ook door de raad. In de kadernota voor 2019 werden bijna alle wensen uit het coalitieakkoord gerealiseerd. Moties over de kinderbürgermeester en het jeugdlintje werden daarbij unaniem aangenomen. D66 herinnert zich dat tijdens het zomerreces van 2019 erg veel artikel 47-vragen gesteld zijn. Het staat fracties vrij gebruik te maken van het recht om schriftelijke vragen te stellen, maar de fractie hoopt dat de raad zich in het komende reces vooral zal voorbereiden op de keuzes in de begroting voor 2021. Het stellen van minder vragen scheelt ook middelen.

PvdA (Fokke) vraagt of D66 wenst dat fracties geen gebruik meer maken van dit democratisch recht omdat dat geld zou opleveren.

D66 (Pas) heeft dat niet zo bedoeld. Alle fracties mogen zoveel vragen stellen als zij willen. D66 hoopt echter dat raadsleden kritisch kijken naar het soort vragen dat zij stellen.

PvdA (Fokke) zou niet willen dat fracties elkaar de maat nemen over de vragen die worden gesteld. Fracties moeten zelf mogen bepalen welke vragen zij belangrijk vinden.

D66 (Pas) wil slechts zeggen dat eenieder hierin ook kritisch naar zichzelf moet kijken, en niet zou moeten 'vragen om te vragen'.

2019 bracht voor de culturele sector een duidelijke visie en een nieuw poppodium. D66 vindt het belangrijk dat de cultuursector wordt geholpen nu hij zo zwaar is getroffen door de coronacrisis. Maastricht moet blijven durven investeren in de infrastructuur en woningen in de stad, juist in moeilijker tijden. In het sociale domein kan nog veel verbeterd worden. D66 zou daarbij willen inzetten op preventie en op de 50-gezinnenaanpakken.

In het vorige jaar is een aantal stevige debatten gevoerd. Helaas was in een aantal gevallen de informatie daarover eerder bij de media bekend dan bij de raad. Het is belangrijk dat bij moeilijke onderwerpen het debat altijd op de inhoud wordt gevoerd, en niet op de persoon.

Tot slot roept de fractie op om als raad te handen ineen te slaan om het beste voor elkaar te krijgen voor de stad Maastricht.

PvdA (Fokke) merkt op dat er in andere jaren meer spreektijd was, zodat behalve de dingen die niet goed gaan ook de positieve zaken belicht konden worden. Helaas ging veel in 2019 niet goed. Een voorbeeld daarvan is de spionageaffaire, waar vandaag de dag nog steeds de zure vruchten van worden geplukt. Opvallend daarbij was dat het college liefst twee weken de tijd nam om het vonnis van de rechter te accepteren.

Eind maart stortte een deel van de oude stadsmuur in. Signalen waren er wel, maar onderzoek zou hebben aangetoond dat de situatie niet ernstig was. In het sociale domein ging het net zo: de bezuinigingen op rijksniveau zou Maastricht het hoofd kunnen bieden met onder meer incidenteel geld uit reserves. Die strategie werkte niet. Helaas is de informatievoorziening over het sociale domein onvolledig en niet transparant. Er is veel inspanning nodig om informatie boven tafel te krijgen. De PvdA zou graag zien dat de Rekenkamer zich eens over de zorggelden buigt.

Er is nog veel onduidelijk over de tekorten op de begroting, waarover zeer wisselende bedragen worden gecommuniceerd. Dat debat zal in september worden voortgezet. De PvdA hoopt dat de debatten in de raad op inhoud worden gevoerd. De stad Maastricht verdient een beter bestuur dan hij op dit moment heeft. Tijdens het debat over het KPMG-rapport moest de PvdA bij het optreden van het college sterk denken aan FC Knudde. Het college zou niet slechts boos of verveeld op de oppositie moeten reageren, maar bij vragen of opmerkingen meer op zichzelf moeten reflecteren. Dat zou veel opleveren.

VVD (Severijns) heeft zorgen over de negatieve financiële ontwikkelingen bij de gemeente. De jaarrekening geeft door diverse begrotingswijzigingen een wat te rooskleurig beeld. Jarenlang is ingeteerd op diverse reserves, zodat nu bezuinigingen nodig zijn. Het feitelijke tekort over 2019 is groter dan € 9 miljoen. Het eigen vermogen is gedaald met bijna € 11 miljoen. De coronacrisis zal nog eens veel extra kosten en dalende inkomsten kunnen opleveren. Er staan momenteel onvoldoende structurele baten tegenover de structurele lasten. De liquiditeitsratio is in 2019 gedaald ten opzichte van 2018, wat een blijvend punt van aandacht is. Over de late signalering van de tekorten is gesproken in het kader van het KPMG-rapport. De VVD heeft voorts zorgen over het grote beroep dat de gemeente doet op de kapitaalmarkt voor het aangaan van leningen.

Opmerkelijk is bovendien het grote tekort in het sociale domein, waar bij de prebegroting zeker over gesproken zal worden. Op korte termijn is hier actie nodig, om te voorkomen dat Maastricht een artikel

12-gemeente wordt. Maastricht zal de tering naar de nering moeten zetten, zoals ook een normaal huishouden dat in een vergelijkbare situatie zou doen.

De VVD kan instemmen met het vaststellen van de jaarrekening en de overige beslispunten.

SP (Gerats) merkt op dat de accountant het aantal benodigde correcties in de jaarrekening relatief hoog vindt. Dat komt door de interne beheersing van de decentraal ingerichte gemeentelijke organisatie. De accountant stelt ook dat de kwaliteitstoetsing beter kan. De SP wil weten hoe het college daar verbetering in zal aanbrengen, inclusief de aanbeveling van de accountant om een centrale administratie met een uniform rekenschema in te voeren.

De jaarrekening geeft geen volledig beeld van het sociale domein. Nu wordt alleen een beeld gegeven van programma 6. De SP krijgt graag inzicht in de volledige baten en lasten van het sociale domein in brede zin. De accountant adviseerde om de balansposities in het sociale domein te blijven monitoren en tijdig het effect daarvan op de jaarrekening inzichtelijk te maken. De SP wil weten hoe het college daar opvolging aan gaat geven.

De jaarrekening laat slechts een vergelijking zien met de bijgestelde begroting, en niet met de oorspronkelijke. Dat geeft geen eerlijk beeld en laat ook niet zien dat op veel terreinen niet goed begroot wordt. Vraag is wat het college gaat doen om beter te begroten. Tot slot wil de SP een vooruitblik op de invoering van de Omgevingswet en de effecten die deze op de gemeente zal hebben.

PVM (Meese) dankt het college voor het werk dat verzet is om de jaarrekening op te stellen. Bij de jaarrekening 2018 gaf het college aan dat inspanningen nodig waren om voorbereid te zijn op financiële onzekerheden vanuit het Rijk om taakstellingen te kunnen realiseren. Het college heeft dat niet waargemaakt. Het is belangrijk dat overheid en bestuurders zich betrouwbaar tonen. Er zijn grote tekorten in het sociale domein en het einde van de tunnel is nog niet in zicht. PVM heeft de indruk dat commentaar en vragen vanuit de fractie door het college niet gehoord worden.

Op economisch gebied zijn er nog geen resultaten van de herontwikkeling van winkelcentrum De Heeg. Te weinig ondernemers hebben baat gehad van inkomenssteun en leningen. Voor ondernemers is niet zichtbaar dat het ondernemings- en vestigingsklimaat verbeterd is.

Het shared service centre is nog niet op orde. Bij stadsbeheer zijn slechts vijf banen gerealiseerd en het leer-/werktraject is voor slechts acht personen opgesteld. Het communicatiebereik is onvoldoende en verslechtert.

Na jaren lukt het nog niet om WOZ-waarden en ozb-tarieven nauwkeuriger te berekenen. De betaalautomaten leveren nadelen in de parkeerbelasting op. Duitse parkeerboetes blijken niet geïnd te kunnen worden. Het is de vraag of de automaten de investering waard waren en of de inwoners van Maastricht daar nu niet de dupe van worden.

Voor veel van deze zaken heeft PVM vooraf gewaarschuwd. PVM noemt voorts:

- de tram;
- de noodzaak van een financiële achtervang;
- de compensatie van btw in relatie tot sport;
- fiscale risico's;
- vennootschapsbelasting;
- reclame-inkomsten;
- de btw over straatparkeren;

Subsidies voor culturele zijn verslinders van gemeenschapsgeld. Gesubsidieerde instellingen zouden zonder steun geen bestaansrecht hebben. De tekorten in het sociale domein zijn erg groot, vooral bij de jeugdzorg. Er is veel te zeggen over het KPMG-rapport. De tekorten lopen nog steeds verder op.

De gemeente Maastricht kon niet aansprakelijk worden gesteld voor een stroomstoring bij Magisch Maastricht. Toch gaf de gemeente vanuit redelijkheid een vergoeding. PVM vindt dat onbegrijpelijk.

Het coalitieakkoord leidde tot aanpassingen op het gebied van openbare orde en veiligheid. In drie wijken verbeterde de veiligheidsbeleving door de inzet van wijkagenten. In andere wijken is weinig verbetering te zien door de veranderde aanpak. Bij voetbalwedstrijden werd de onveiligheid voor burgers groter door te grote politie-inzet.

PVM roept het college op om met een goede begroting te komen, te laten zien dat het in control wil komen en dat het lessen heeft getrokken uit het afgelopen jaar op het gebied van:

- het sociale domein;
- sociale cohesie;
- sport;
- verenigingen;
- werkgelegenheid;
- het ondernemersklimaat;
- zwerfafval;
- et cetera.

Beter dan in te zetten op lastenverhoging is het om op zoek te gaan naar reële oplossingen.

PVV (Betsch) ziet op basis van de jaarrekening een begrotingsbespreking naderen met daarin grote bezuinigingsopgaven. De tekorten zijn erg hoog en de impact van COVID-19 is daarin nog niet eens doorgerekend. Maastricht lijdt zowel financieel als moreel. De status quo kan niet langer de visie die het bestuur voor ogen heeft ondersteunen. De gemeente is op geen enkel moment in control geweest. Er worden veel subsidies gegeven en het aantal prestigeprojecten is nog steeds groot, onder meer op het gebied van duurzaamheid en cultuur. De visie van de stad op ongebreidelde groei moet worden heroverwogen. Als de huidige koers wordt aangehouden gaat Maastricht ten onder aan wanbestuur en wacht het de financiële doodsteek.

50PLUS (Van Est) merkt op dat de accountant net als vorig jaar niet kon steunen op de gemeentelijke IT-omgeving. Vraag is wanneer het college deze op orde denkt te hebben. De Provincie vroeg Maastricht al eerder om te letten op naleving van de BBV. Daar is opnieuw toch een opmerking over gekomen. De fractie wil weten hoe dat mogelijk is. Ook is gebleken dat opnieuw doorlooppfouten zijn gemaakt in Europese aanbestedingen. Onduidelijk is waarom het Vruchtboomfonds dit jaar wel bij het weerstandsvermogen is geteld, in tegenstelling tot voorgaande jaren.

50PLUS vindt het jammer dat zijn vraag over apparaatskosten nog niet beantwoord is. In het proces van begroting, kaderbrief en bestuursrapportage voor 2019 is het college lange tijd optimistisch geweest over de financiële resultaten van dat jaar. Nu ligt de jaarrekening voor, waarin een tekort wordt gepresenteerd van € 11 miljoen, waarvan € 5 miljoen structureel. Een aantal fouten, en dan met name die in paragraaf 4.6, in de jaarrekening is niet acceptabel. Omdat door die fouten geen aansluiting kon worden gemaakt met andere cijfers, is de vraag of de gemeenteraad zijn controlerende taak wel goed kan uitvoeren en of hij wel juist en volledig is geïnformeerd. Het zou niet zo moeten zijn dat bij goedkeuring van de begroting 2020 ook meteen de cijfers van 2019 worden goedgekeurd, via de jaarschijf die in die begroting is opgenomen. Dat zou een separate bespreking vragen. Daarnaast is in de jaarrekening een kolom "begroting 2019 na wijziging" opgenomen, die weer afwijkt van de jaarschijf 2019 in de begroting voor 2020. In antwoord op vragen daarover (E-19) wordt gesteld dat "budgettaire neutrale begrotingswijzigingen hebben plaatsgevonden, hetgeen is toegestaan conform de financiële verordening." Die verschuivingen gaan over respectievelijk € 77 en € 36 aan de lasten- en batenzijde en zijn daarmee omvangrijk. Nu wordt een veegbesluit voorgesteld. 50PLUS wenst daarop een toelichting.

Het lijkt of de financiële cijfers van de gemeente geen vaste basis hebben. Dat roept vragen op over de controlerende taak en het informatierecht van de gemeenteraad. 50PLUS wenst in de jaarrekening een vergelijking te zien met de aanvankelijke begroting, en niet die na wijziging. 50PLUS vindt het ongepast om in de jaarrekening te spreken van 'voordelen'. De fractie wil weten hoe het college reageert op het feit dat het tekort drie keer hoger is dan oorspronkelijk vastgesteld.

Bij de tekorten in het sociale domein werd gesteld dat veel afkomstig was uit voorgaande jaren, maar dat is onjuist. Ook dat is een bewijs van het feit dat het college de problemen die er waren te weinig slagvaardig heeft aangepakt, ondanks waarschuwingen van 50PLUS daarover.

LPM (Nuyts) wijst op het feit dat aanvankelijk sprake was van een sluitende begroting, en nu van een tekort van meer dan € 10 miljoen. Vaak zijn verschillende resultaten gepresenteerd en dat is moeilijk te volgen geweest. LPM vraagt zich daarom af of de cijfers in de jaarrekening wel kloppen. De wethouder van Financiën beweerde dat hij voor 99% in control is. Bij de vorige jaarrekening werd het college nog geprezen om de resultaten en de financiële positie van de gemeente. De situatie ziet er in één jaar tijd heel anders uit. Gebleken is dat het college geen inzicht had in de uitgaven, dat bestaande tekorten niet binnen de reserves konden worden opgevangen en dat op de algemene reserve is ingeteerd. Het Vruchtboomfonds blijkt bovendien geplunderd, terwijl het voornemen was om daarvan alleen de rente te gebruiken voor de toekomst van de stad. LPM vraagt de wethouder of de begroting voor 2019 niet herschreven moet worden. De jaarrekening van 2019 komt zeer chaotisch over.

In 2019 waren er diverse omstrede dossiers, zoals de spionageaffaire en het Songfestival. Zo is er al lange tijd 'altijd wel wat' in Maastricht. Gelukkig zal het Songfestival niet naar Maastricht komen. Ook werden zeer veel middelen vrijgemaakt voor het Koningsfeest. Bij de gemeentelijke uitgaven worden verkeerde prioriteiten gelegd.

LPM vindt dat de jaarrekening laat zien dat het college geen grip heeft op de begroting. Over de manier waarop met de tekorten moet worden omgegaan wordt bij de prebegroting nader gesproken.

Groep Gunther (Gunther) noemt 2019 een bewogen jaar. Het begon met de spionageaffaire, en later kwam de kwestie over de zorggelden daarbij. Het gebrek aan control heeft geleid tot een gat in de jaarrekening. Voor Groep Gunther is dat onacceptabel. Groep Gunther heeft een duidelijke visie over hoe om te gaan met de zorgdossiers en de zorggelden. Dat de zelfkennis van het college ondermaats is, blijkt uit zijn ambities wat betreft het Songfestival, de tram en Koningsdag.

Maastricht doet het goed als winkelstad. De opening van de Muziekgieterij was een ander positief element in 2019.

Bij de begroting voor 2021 is belangrijk dat er helder beleid en een heldere visie zijn, en realistische verwachtingen over de zorgkosten. Samenwerking en het durven nemen van duidelijke beslissingen zijn van belang voor de financiële toekomst en het sociale domein in de stad.

Groep Maassen (Maassen) noemt het wegwerken van de oplopende miljoenentekorten de grootste opgave waar de stad voor staat. Het debat daarover volgt na de zomer. Het sociale domein moet daarbij uitgebreid onderwerp van gesprek zijn.

De ondernemers in de stad staan aan de basis van het succes van Maastricht. Het is belangrijk dat zij in staat worden gesteld om omzet te maken. Verblijfs- en zakelijk toerisme op doordeweekse dagen moet meer worden gestimuleerd. Ook eigen inwoners van Maastricht moeten op doordeweekse dagen meer naar de stad gelokt worden. Het college moet de ambitie hebben om van Maastricht de meest populaire winkelstad van Nederland te maken. Maastricht heeft daarvoor voldoende in huis. Bij beslissingen die in het najaar moeten worden genomen om de aantrekkelijkheid van Maastricht te behouden zal Groep Maassen pleiten voor investeringen.

Groep Alexander Lurvink (Lurvink) wijst op de structurele disfunctie van het college. Er wordt zeer weinig samengewerkt in de raad, ook in deze tijd van veel onzekerheden. De kloof tussen het stadhuis en de burger wordt steeds groter en burgerinitiatieven van onderop worden niet gehonoreerd. Ook kansen voor het versterken van de democratie worden niet benut. Het is belangrijk dat de trend wat dat betreft gekeerd wordt.

De voorzitter schorst de vergadering opdat het college zich kan voorbereiden op de beantwoording.

Wethouder Aarts begint door zijn dank uit te spreken aan het ambtelijk apparaat voor al het verrichte werk in het afgelopen jaar en voor het verzorgen van de beantwoording van de gestelde vragen. Hij dankt ook de raad voor alle verwoorde standpunten in de eerste termijn. In 2019 ging veel goed, maar tegelijkertijd was het het jaar waarin de grote tekorten in het sociale domein boven tafel kwamen. Daar is op verschillende manieren op gereageerd, onder andere met het rapport van KPMG.

De accountant heeft goedkeuring gegeven aan de jaarrekening, wat mede bewijst dat de cijfers die daarin staan juist zijn. Het valt niet te ontkennen dat de oplossing van de problemen in het sociale domein een grote opgave voor de toekomst wordt. Het is belangrijk om die oplossing in gezamenlijkheid te vinden.

In de bijdragen in eerste termijn is een aantal keren over het Songfestival gesproken. Achteraf kan worden geconstateerd dat het niet erg is dat het festival niet aan Maastricht is toegekend.

De stand van het gemeentelijke eigen vermogen is op dit moment nog niet rampzalig. Het is belangrijk om periodiek naar specifieke reserves te kijken om te bezien of die nog steeds nodig zijn. De Provincie kijkt of de exploitatie solide is, met structurele middelen ter dekking van structurele uitgaven. De Provincie heeft er begrip voor dat de tekorten in het sociale domein op dit moment nog niet met structurele middelen gedekt zijn.

De SP vroeg naar de interne beheersing. Het college ziet daarin verbetermogelijkheden. In plaats van te werken met decentrale modellen wordt onderzocht of meer kan worden gewerkt richting een centraal model, dat ook centraal wordt aangestuurd.

PvdA (Fokke) onderkent dat het goed is om periodiek naar de specifieke reserves te kijken. Het is echter onverstandig om bepaalde reserves helemaal leeg te maken, zoals die voor de verkiezingen, en ze ook niet meer aan te vullen.

Wethouder Aarts zegt dat de reserve voor de verkiezingen kan komen te vervallen omdat de jaarlijkse storting volstaat om de kosten van de volgende verkiezingen te kunnen dekken. Belangrijker dan te kijken naar reserves is het om naar liquiditeitsratio's of het weerstandsvermogen te kijken. Het Vruchtboomfonds is inmiddels deel geworden van het eigen vermogen, en daarmee van de algemene reserve.

50PLUS (Van Est) vindt het belangrijk te kunnen constateren dat dekking die gevonden wordt ook passend is. De fractie wil weten of het juist is dat het Vruchtboomfonds vorig jaar nog niet bij het weerstandsvermogen werd geteld.

Wethouder Aarts zal nagaan of de accountant het Vruchtboomfonds pas dit jaar bij het weerstandsvermogen heeft opgeteld. **(toezegging)**

LPM (Nuyts) merkt op dat de bedoeling van het Vruchtboomfonds was dat volgende generaties ook nog uit het fonds konden putten, door alleen de rentebaten te gebruiken. LPM heeft de indruk dat nu tegen gemaakte afspraken is ingegaan en wil weten hoeveel middelen nog in het fonds zijn achtergebleven.

Wethouder Aarts zegt dat op grond van boekhoudkundige regels het fonds niet op dezelfde wijze kon worden aangehouden. Sinds de veranderde regels is het Vruchtboomfonds deel geworden van het eigen vermogen van de gemeente.

De raad heeft enkele jaren geleden negen programma's vastgesteld, onder meer om vergelijking in cijfers mogelijk te maken. Dat verklaart de manier waarop de cijfers voor het sociale domein in programma 6 zijn gepresenteerd, en dat ze niet nog breder worden getoond.

Balansposities worden nauw door de accountant gemonitord, inclusief onder meer reserves en grondexploitaties.

In reactie op vragen van 50PLUS geeft de wethouder aan dat de correcties van de accountant niet alleen betrekking hadden op fouten, maar soms ook te maken hadden met de plaats waar bedragen vermeld staan. Dat heeft geen invloed op het resultaat. De accountant keurt de jaarrekening goed en de raad kan daarmee op de cijfers vertrouwen. De raad stelt jaarlijks niet alleen de begroting vast, maar tussentijds worden ook wijzigingen vastgesteld. Die houden verband met nadere inzichten of ontwikkelingen. Op die manier wordt acht geslagen op het budgetrecht van de raad. Graag is de wethouder bereid om met 50PLUS in meer detail te bekijken hoe de besluitvorming over het jaar 2019 wat dat betreft geweest is.

(toezegging) Als daar aanleiding toe is, zal de raad hierover nader worden geïnformeerd.

Het is niet verwonderlijk dat de begroting voor 2019 niet volledig juist bleek te zijn. Gedurende ieder jaar doen zich tal van gebeurtenissen voor. De jaarrekening zal altijd op punten afwijken van de begroting. Na afloop kan men toetsen of de inschattingen goed genoeg zijn geweest. Het KPMG-rapport nodigt het college expliciet uit om op een aantal gebieden prognoses op te stellen. Betere prognoses voor het sociale domein hebben zodoende geleid tot grotere tekorten.

PvdA (Fokke) kan zich niet voorstellen dat de grote tekorten in het sociale domein in zo'n korte tijdsspanne zijn ontstaan. Dat moet al in de afgelopen jaren zijn gebeurd. De fractie hoopt dat de verrassingen van oplopende kosten in het sociale domein nu voorbij zijn.

Wethouder Aarts erkent dat er in het verleden ook al tekorten in het sociale domein waren.

LPM (Nuyts) vraagt of het huidige tekort van € 25 miljoen stamt uit 2019. Zij vindt dat een wethouder van Financiën deze vraag zou moeten kunnen beantwoorden.

Wethouder Aarts zegt dat wethouder Jongen volgens de afspraak in het college alle vragen over het sociale domein zal beantwoorden.

PvdA (Fokke) vraagt of niet geconcludeerd moet worden dat de gemeente al jaren op te grote voet leefde. De PvdA vindt dat de wethouder van Financiën zou moeten weten hoe de grote tekorten zijn ontstaan. Dat is de essentie van in control zijn. De verklaring moet verder gaan dan dat het nooit mogelijk is in een begroting alles te voorzien.

Wethouder Aarts zegt dat in de begroting in algemene zin vooruit wordt gekeken, mede op basis van kennis uit de afgelopen jaren. In de jaarrekening wordt teruggekeken. Specifieke vragen over het sociale domein verwijst hij nogmaals naar zijn collega Jongen.

LPM (Nuyts) merkt op dat er in de begroting voor 2020 plots een groot tekort van € 25 miljoen bleek in het sociale domein. Dat kan niet alleen in 2020 zijn ontstaan. Dat betekent dat de jaarrekening van 2019 niet kan kloppen.

Wethouder Aarts zegt dat in de jaarrekening alle voorvallen uit dat jaar zijn verwerkt.

SP (Gerats) vindt de beantwoording van de wethouder onvoldoende. Haar vragen over de toekomstige aanpak, mede in reactie op aanbevelingen van de accountant, zijn niet beantwoord. Het gaat dan om vragen over een centrale administratie, over de tijdige inzichtelijkheid van wijzigingen in de begroting voor het sociale domein, en over de voorbereidingen op de Omgevingswet.

Wethouder Aarts is graag bereid deze vragen alsnog te beantwoorden. Hij herhaalt dat de gemeente inderdaad wil overgaan op een meer centralistische manier van werken. Een stappenplan daarvoor is nog niet voorhanden. De vragen over wijzigingen in het sociale domein en de Omgevingswet worden door collega-wethouders beantwoord.

PvdA (Fokke) vraagt hoe de SP kijkt naar de invoering van de Omgevingswet.

SP (Gerats) denkt dat die aanpak anders moet zijn dan die bij de decentralisatie van het sociale domein. Het gaat de fractie erom of de gemeente voldoende is voorbereid op deze wijziging, ook in financiële zin.

PvdA (Fokke) vindt dat het de SP op dit moment niet past om oppositie te voeren ten aanzien van het sociale domein. De grootste problemen in dat dossier zijn immers niet door de huidige wethouder veroorzaakt. Het is te hopen dat de gemeente bij de invoering van de Omgevingswet wel in control is.

SP (Gerats) bedoelt niemand de maat te nemen, maar slechts om vragen te stellen die in de lijn liggen van de aanbevelingen van de accountant. Graag is de SP bereid om samen met de PvdA mee te denken over de prebegroting.

50PLUS (Van Est) valt op dat de verschillen tussen de primitieve en de uiteindelijke begroting zeer groot zijn geweest. Dat baart zorgen.

Wethouder Aarts denkt dat hierover in algemene zin niet veel te zeggen valt. Een analyse van die verschillen zou per post gemaakt moeten worden.

Wethouder Jongen zegt dat het onderzoek naar de zorgkosten nog niet is afgerond. Er wordt nog met acht aanbieders gesproken. Het is niet verstandig, en wordt juridisch ook afgeraden, om daar nu in openbaarheid verdere mededelingen over te doen. De raad kan de dossiers te allen tijde onder geheimhouding inzien. Zodra de dossiers zijn afgerond, zal de wethouder hierover proactief verantwoording aan de raad afleggen.

De grote verschillen tussen realisatie en begroting in het sociale domein houden verband met een aantal zaken. Ten eerste is sprake van een openeindregeling voor de jeugdzorg. In Maastricht is het beroep op de jeugdzorg relatief groot. De gemeente heeft weinig grip op verwijzingen in de jeugdzorg. Verwijzers kunnen tot twee jaar na afloop van de behandelingen nog facturen indienen. Daarmee kan een discrepantie ontstaan tussen begroting en realisatie. De gemeente heeft daarop onvoldoende grip gehad en heeft zich te veel gebaseerd op ongeschikte systemen. Nu wordt ingezet op het inrichten van een verplichtingenadministratie, waarmee de verplichtingen die vanuit externe verwijzers op de gemeente afkomen veel beter in beeld komen. Nog steeds blijft dan sprake van een openeindregeling. De wethouder overlegt al met diverse andere gemeenten om tot verbetering in de jeugdzorg te komen.

LPM (Nuyts) vraagt nogmaals of geconcludeerd moet worden dat de jaarrekening 2019 niet juist is geweest, aangezien de tekorten waarmee in de begroting voor 2020 rekening gehouden wordt ook uit het voorgaande jaar moeten stammen.

Wethouder Jongen zegt dat de jaarrekening wel degelijk klopt, omdat deze een reëel beeld geeft van de ontvangen facturen. Het voorspellingenmodel is echter ongeschikt gebleken. Daar worden nu maatregelen voor getroffen. De wethouder legt uit dat rekeningen die in 2020 gestuurd worden toch in 2020 geboekt moeten worden, ook al zijn ze wellicht gebaseerd op diensten uit eerdere jaren. Ze worden immers ook in 2020 voldaan. Facturen die in 2019 niet bekend waren, kunnen ook niet in de jaarrekening voor 2019 worden opgenomen.

PVM (Meese) vraagt of de wethouder kan garanderen dat het tekort bij de begroting voor 2021 niet nog verder stijgt.

Wethouder Jongen kan die garantie niet geven, juist omdat sprake is van een openeindregeling. Met de kennis van nu wordt ingeschat dat het tekort van € 25 miljoen realistisch is.

PvdA (Fokke) benadrukt dat het positieve van een openeindregeling in het sociale domein is dat niemand buiten de boot valt. Juist daarbij is echter belangrijk om zo volledig mogelijk grip te hebben.

GroenLinks (Korsten) sluit zich bij dit betoog aan. Iedere spoedeisende hulp kent een openeindregeling en toch ook een begroting, zodat dat ook voor de jeugdhulp mogelijk moet zijn. De gemeente moet op dit punt haar capaciteit en deskundigheid vergroten. In aanvulling hierop stelt GroenLinks dat de gemeente meer zou moeten doen om te voorkomen dat onnodig wordt doorverwezen naar de specialistische zorg.

Wethouder Jongen is het daarmee eens. Het is echter een illusie om te denken dat er in de spoedeisende hulp nooit onvoorziene overschrijdingen zijn. De gemeente doet er alles aan om in control te komen.

PvdA (Fokke) vraagt of de gemeente wel voldoende rekening houdt met eventuele procedures die zorgaanbieders nog tegen de gemeente zullen voeren.

Wethouder Jongen zegt dat daar zeker rekening mee wordt gehouden. Mogelijke procedures vormen echter geen belemmering om het aantal van 200 zorgaanbieders te verminderen. Dat aantal is veel te groot.

LPM (Nuyts) ziet dat andere gemeenten extra dotaties doen aan het sociale domein. Vraag is of GroenLinks en de PvdA daartoe bereid zouden zijn.

PvdA (Fokke) zegt dat dit in feite aan de orde is bij het debat over de prebegroting. Dan moet ook gesproken worden over een duidelijke visie op het sociale domein. Pas vanaf 2022 zijn grote veranderingen in het sociale domein nodig, omdat dan veel opnieuw kan worden aanbesteed. De PvdA mist van het college een analyse van korte- en langetermijninvesteringen en mogelijkheden om vanuit daar tekorten in het sociale domein op te lossen. Zo kan bijvoorbeeld het werk aan de Tongerseweg uitgesteld worden.

Wethouder Janssen zegt pilots in het kader van algemene en bijzondere voorzieningen in het sociale domein zullen worden gestart en in het najaar zullen worden geëvalueerd. Het feit dat de accountant onvoldoende kon bouwen op gemeentelijke IT-systemen heeft niet geleid tot onrechtmatigheden. Aan verbetering wordt gewerkt. De wethouder zal schriftelijk terugkomen op de vraag of de accountant in het volgende jaar wel op de systemen kan steunen. **(toezegging)** De accountant schrijft in zijn verslag dat in 2019 geen nieuwe doorlooptijden bij aanbestedingen zijn geconstateerd. Het gaat hierbij dus om reeds aangegane contracten waarbij fouten in het aanbestedingsproces zijn gemaakt. De gemeente heeft op dit punt dus verbetering laten zien.

Wethouder Krabbendam zegt dat er parallellen te trekken zijn tussen eerdere decentralisaties en de invoering van de Omgevingswet. Er zijn echter ook grote verschillen. Zo maakt de gemeente bij de Omgevingswet gebruik van reeds bestaande bevoegdheden, die op een andere manier worden benut. Dat kan ook financiële consequenties hebben, bijvoorbeeld waar vergunningen niet meer nodig zijn, geen leges worden geheven, maar door de gemeente wel werk moet worden verricht. Omzettingen van bestemmingsplannen in omgevingsplannen zullen aan de raad worden voorgelegd, waarbij de raad kan bepalen in welke mate zaken regelvrij worden verklaard. De financiële gevolgen daarvan worden in kaart gebracht. De wethouder monitort de financiën rondom de Omgevingswet continu. Ook de invoering van het Digitaal Stelsel Omgevingswet kan financiële gevolgen hebben. De gemeente werkt samen met andere gemeenten om die ingebruikname zo goed mogelijk te laten verlopen.

Wethouder Heijnen vertelt dat met de aanstelling van een nieuwe interim-directeur gedurende de zomerperiode een nulmeting zal worden gedaan voor de Wmo. Daarmee moeten alle inkomsten en uitgaven in kaart worden gebracht, evenals het verloop van controles, de mate waarin de gemeente grip heeft, en de verplichtingen op basis van contracten in het inkoopstelsel.

PvdA (Fokke) waardeert dit initiatief, maar denkt dat de jeugdzorg het grootste punt van zorg is. De PvdA verneemt weleens dat op diverse plekken sprake is van dubbele financiering. Dat zou in het onderzoek moeten worden meegenomen.

Wethouder Heijnen zegt dat de nulmeting uiteindelijk breed voor het sociale domein zal worden uitgevoerd. Dubbele financiering zal in het onderzoek worden meegenomen als onderdeel van controle op de uitgaven. **(toezegging)**

LPM (Nuyts) roept op om ook te kijken naar de Sif-gelden.

Wethouder Heijen zal de resultaten van de nulmeting na de zomerperiode met de raad delen. **(toezegging)** Het college wil de retailfunctie in de binnenstad zo veel mogelijk behouden, onder andere wat betreft de invulling van het pand van Hudson's Bay. Onder meer Maastricht Marketing is hard aan het werk om toeristen en inwoners op doordeweekse dagen meer naar de binnenstad te trekken. In 2019 heeft Maastricht minder congressen aangetrokken. Dat komt door de verbouwing van het MECC. Er is

extra personeel aangesteld om vanaf nu weer meer congressen te verwelkomen. Naast aandacht voor de culturele programmering is de focus om Maastricht echt te positioneren als winkelstad.

Tweede termijn

CDA (Peeters) constateert dat de raad snakt naar de besprekingen over de prebegroting. Het CDA heeft over de jaarrekening geen verdere vragen en zal instemmen met de beslispunten.

SPM (Steijns) kijkt eveneens uit naar de debatten na het zomerreces.

PvdA (Fokke) hoopt dat raad en college veel lessen trekken uit hoe het jaar 2019 verlopen is. Het is belangrijk om, in het belang van de stad, gezamenlijk naar de toekomst te kijken.

VVD (Severijns) wil met de vaststelling van de jaarrekening 2019 het debat over dat jaar beëindigen en gezamenlijk vooruitkijken naar de toekomst van de stad.

SP (Gerats) denkt dat er kansen zijn als integraal naar het sociale domein, de jeugdzorg en de Wmo wordt gekeken. De fractie hoopt dat de aanbevelingen van de accountant voortvarend worden opgepakt. Voldoende verantwoordelijkheid van het Rijk in de financiering van de Omgevingswet vergt lobbywerk.

PVM (Meese) is teleurgesteld dat het college geen antwoord kan geven op de vraag of de tekorten in het sociale domein nog verder zullen oplopen. Dat geeft geen vertrouwen. PVM hoopt dat de gemeente weer snel in control komt, zodat Maastricht uit de huidige misère kan worden geholpen. Dat vergt een gezamenlijke inspanning van de raad.

PVV (Betsch) sluit zich aan bij de stelling dat 2019 nu kan worden afgesloten. De fractie is somber over de toekomst en benadrukt het belang van de gesprekken die na de zomer zullen volgen.

50PLUS (Van Est) zou willen voorkomen dat volgend jaar een addendum bij de jaarrekening nodig is. De accountant heeft goedkeuring aan de jaarrekening gegeven, maar wel na doorvoering van diverse correcties. De accountant heeft ook geconstateerd dat de gemeente niet voldoet aan de BBV, terwijl de Provincie daar in december al voor waarschuwde. 50PLUS gaat graag nader met de wethouder in gesprek over de kwesties die in de eerste termijn zijn aangekaart, maar benadrukt dat vragen ook al schriftelijk gesteld zijn. De fractie wil weten wat zij kan verwachten wat betreft het veegbesluit. Het blijft moeilijk om aansluiting te vinden tussen de jaarrekening 2019 en de cijfers over het sociale domein 2019. 50PLUS maakt zich veel zorgen over de toekomstige jaarrekening. Het is jammer dat de huidige financiële problematiek pas na het zomerreces behandeld wordt. 50PLUS dankt het college alsnog voor het uitvoeren van de op 18 juni 2018 aangenomen motie over het aantal fte's voor de wethouders. Rest nog de uitvoering van de motie met als onderwerp solide begroting. Tot slot zegt 50PLUS dank aan de inzet van ex-wethouder De Graaf.

LPM (Nuyts) vindt de antwoorden op de gestelde vragen teleurstellend. De tekorten waarmee de raad in 2020 werd geconfronteerd, zijn ontstaan in 2019. Ze zijn echter niet verwerkt in de jaarrekening van 2019. Daarom kan LPM de jaarrekening niet goedkeuren. LPM heeft nog geen vertrouwen in correcte cijfers voor de jaarrekening 2020. Het is veelzeggend dat veel fracties de jaarrekening 2019 zo snel mogelijk willen vergeten. LPM betreurt het dat wethouder De Graaf is opgestapt. Zij heeft geen schuld aan de huidige situatie, al nam zij daarvoor wel verantwoordelijkheid.

Groep Gunther (Gunther) roept de fracties op om het zomerreces te gebruiken om een constructieve samenwerking richting de prebegroting voor te bereiden. Ook Groep Gunther dankt wethouder De Graaf voor haar inzet.

Groep Maassen (Maassen) dankt het college voor de beantwoording van de vragen, met name wat betreft retail en het verblijfstoerisme. Zij roept het college op om wat betreft verblijfstoerisme op doordeweekse dagen meer te sturen op output in plaats van input. Ook vraagt zij college en raad om meer invulling te geven aan het dualisme en voorstellen vanaf nu werkelijk op de inhoud te beoordelen.

GroenLinks (Korsten) noemt in dat kader dat GroenLinks en de PvdA voornemens zijn alle informatie die in de technische voorbereiding wordt vergaard raadsbreed te delen.

Groep Alexander Lurvink (Lurvink) weet zeker dat raad en college vanuit hun gezamenlijke denkkraft het beste kunnen betekenen voor de stad Maastricht.

De voorzitter vindt het hoopgevend dat de raad uitspreekt dat hij samen wil optrekken in de gesprekken die komen gaan. Dat is een mooie afsluiting van de vergadering en van het politieke jaar.

Besluitvorming over de jaarrekening vindt op 8 juli digitaal plaats.

De voorzitter sluit de vergadering om 23.15 uur.

